ACTE

FUNDACIÓ BOFILL
Educació per canviar-ho tot

Quins recursos necessiten els centres educatius?

Un finançament just i al servei de les oportunitats

Finançar els centres justament:
on som i per què és necessari un canvi de model?

L'educació a Catalunya necessita més recursos dels que rep actualment

- Despesa pública per estudiant: 5.146€ per estudiant no universitari, inferior a la xifra de 5.739€ de 2009.
- Despesa pública en educació sobre el PIB: 3,55%, per sota de la d'Espanya (4,26%) i de la UE (4,60%).
- La despesa privada condiciona cada cop més l'accés a l'educació, posant en qüestió el principi d'equitat i la igualtat d'oportunitats. Ensenyaments obligatoris no plenament gratuïts i copagaments familiars: 875€/any per estudiant no universitari (Anuari 2020).

→ **Topall per a la millora del conjunt del sistema.**

→ **Perjudica principalment als centres que tenen més complexitat** i necessiten més docents, suports intensius i diners per a garantir la gratuïtat de les activitats complementàries, sortides i colònies a tots els alumnes.

FUNDACIÓ BOFILL

Per què els centres amb més complexitat necessiten més recursos?

- Les famílies amb més recursos econòmics i nivell educatiu poden oferir als seus fills **un acompanyament als aprenentatges i un accés a activitats extraescolars que les famílies amb menys recursos tenen menys possibilitats** d'oferir.
- Els **centres amb major concentració d'alumnes vulnerables** requereixen més recursos (docents, de suport, especialistes, materials, etc.) de cara a oferir-los el suport educatiu que necessiten i així compensar els seus desavantatges educatius.

Evolució de les diferències de puntuacions en les proves PISA en funció de l'estatus socioeconòmic (ISEC) a Catalunya (2003-2018)

En un **context de crisi** com l'actual, si no es fan passes decidides i ambicioses per guanyar en equitat **el sistema educatiu es polaritzarà encara més i s'eixamplaran les desigualtats.**

FUNDACIÓ BOFILL

Per què el finançament actual és poc transparent i poc consistent?

- Perquè **no compta amb criteris i procediments unívocs i estables** per a l'assignació als centres de recursos ordinaris i extraordinaris.

- Això **dificulta la capacitat dels centres de preveure i planificar adequadament** la seva activitat organitzativa i docent.

Mesures específiques com el **Decret d'Admissió** d'alumnes 11/2021 o el **Pla de Millora de les Oportunitats Educatives** 2020-2022 són positives, **però no responen a un esquema general de finançament equitatiu del conjunt de centres** educatius.

FUNDACIÓ BOFILL

En resum:

Catalunya necessita un nou model de finançament dels centres educatius que els garanteixi un **increment de recursos, una distribució més equitativa d'aquests recursos i una gestió més autònoma, transparent i desburocatritzada**

"Finançament per fórmula d'equitat"

La gran majoria de sistemes educatius de l'OCDE disposen d'un sistema de FxF on s'inclou algun factor d'equitat per sobredotar de recursos els centres més desafavorits. Destaquen: el Regne Unit o els Països Baixos (que utilitzen models de FxF des de la dècada dels setanta), i Finlàndia, Suècia, Polònia, Canadà o Austràlia.

FUNDACIÓ BOFILL

Finançar per “fórmula d’equitat”

Què té en compte la fórmula de l’equitat?

La fórmula es basa en la consideració de **dos grans conceptes**, que s’apliquen **considerant la grandària del centre, l’etapa educativa i la titularitat**:

Una assignació bàsica, en concepte de:

Dotació de professorat, considerant el cost del personal docent i depenent del nombre d’alumnes i unitats del centre.

Activitats i serveis escolars. Assignació econòmica per a activitats complementàries (més enllà de la jornada lectiva ordinària), material i serveis escolars equivalent a tots els centres en funció del seu nombre d’alumnes.

Despeses de funcionament del centre. Assignació econòmica per a equipaments d’aula, consergeria, subministraments, neteja, PAS, etc., en funció de la seva grandària i condicions materials i localització.

+

Una assignació addicional, en funció de:

Complexitat del centre. Major dotació de personal docent i assignació econòmica per als centres amb major complexitat (classificació emprada pel Departament d’Educació).

Baixos resultats educatius de l’alumnat. Major dotació de personal per als centres amb pitjors resultats en les proves de competències de 6è de primària i 4t d’ESO.

Alumnat amb necessitats educatives específiques. Major assignació econòmica per als centres amb major proporció d’alumnes amb mesures de suport educatiu intensiu (SIEI, AIS, vetlladors, etc.).

Ubicació del centre en entorns vulnerables. Major assignació econòmica i de personal de suport per als centres situats en entorns socialment desafavorits.

Finançar per “fórmula d’equitat”

Què té en compte la fórmula de l’equitat?

$$F_1 = (p * g * k * nt_1) + (m * g * k * nt_2) + (f * g * nt_3) + (i * s * nt_4) + (r * b * nt_5) + (e * g * d)$$

P	*	G	*	K	*	NT_1
Assignació de personal docent i de suport		Grandària del centre		Complexitat de centre		Nivell educatiu i titularitat

+

M	*	G	*	K	*	NT_2
Assignació d’activitats i serveis educatius complementaris		Grandària del centre		Complexitat de centre		Nivell educatiu i titularitat

+

F	*	G	*	NT_3
Assignació per costos de funcionament		Grandària del centre		Nivell educatiu i titularitat

I	*	S	*	NT_4
Assignació destinada a garantir l’educació inclusiva		Nombre d’alumnat amb necessitats específiques de suport educatiu		Nivell educatiu i titularitat

+

R	*	B	*	NT_5
Assignació de personal prevista per a l’alumnat amb nivell baix d’assoliment de competències		Nombre d’alumnat amb nivell baix		Nivell educatiu i titularitat

+

E	*	G	*	D
Assignació econòmica i de personal en funció de les característiques socioeconòmiques de l’entorn		Grandària del centre		Entorn socioeconòmic desfavorit

FUNDACIÓ BOFILL

Què rebrien els centres educatius amb una fórmula d'equitat?

Tres escenaris d'aplicació:

Tots tres escenaris es basen en els conceptes de cost i dades de despesa pública contingudes en l'informe sobre el cost de la plaça escolar del Síndic de Greuges (2020), i prenen com a base dades del Departament d'Educació referides a l'any 2019 (actualitzat IPC). Per tant, ens basem en la realitat pressupostària pre-COVID, ja que els recursos extraordinaris desplegats els cursos de pandèmia no representen una despesa consolidada.

Escenari "conservador": es redistribueix el finançament actual.

Escenari "de garanties": es redistribueix el finançament actual i s'amplia per evitar que cap centre perdi.

Escenari "de gratuïtat real": es redistribueix equitativament el finançament que seria necessari per garantir la gratuïtat de l'ensenyament.

Què rebrien els centres educatius amb una fórmula d'equitat?

Centre A

Centre públic
ESO
Complexitat molta alta
468 alumnes
16 unitats
99 NESE
102 baix rendiment
Entorn desafavorit

	Import per centre (€)	Import per alumne (€)
Finançament públic actual **(sense fórmula)**	3.272.077	6.992
Escenari "conservador" Distribució del finançament actual	3.509.969	7.500
Escenari "de garanties" Distribució ampliada del finançament actual	3.509.969	7.500
Escenari "de gratuïtat real" Distribució de cobertura del cost de la plaça	4.545.419	9.712

FUNDACIÓ BOFILL

Què rebrien els centres educatius amb una fórmula d'equitat?

Exemple:

Amb un increment del pressupost global anual en +238.000 € (+510 € per alumne):

- **Un professor per curs,** que es podrien utilitzar per reduir ràtios, però també dedicar a co-docència, agrupaments flexibles, reforçar l'equip d'orientació, a tasques de tutorització individual, etc.
- **Un professor d'aula d'acollida**, que garanteixi un bon suport i integració de l'alumnat nouvingut.
- **Un especialista d'educació inclusiva**, que faciliti l'atenció ordinària de l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- **Dos educadors socials** i **un tècnic d'integració social**, que es podrien dedicar a suport educatiu no lectiu, a acompanyament socioemocional, a treball amb les famílies, o a coordinació amb serveis externs.

Cada centre hauria d'adaptar aquesta possibilitat de nova despesa a les seves necessitats i les dels seus alumnes i entorn. Al seu torn, les autoritats educatives haurien de vetllar per assegurar l'equivalència de serveis educatius entre centres amb necessitats diverses.

Què rebrien els centres educatius amb una fórmula d'equitat?

Centre B

Centre concertat
Primària
Complexitat alta
442 alumnes
20 unitats
68 NESE
89 baix rendiment
Entorn no desafavorit

	Import per centre (€)	Import per alumne (€)
Finançament públic actual (sense fórmula)	1.441.019	3.260
Escenari "conservador" Distribució del finançament actual	1.860.150	4.208
Escenari "de garanties" Distribució ampliada del finançament actual	1.860.150	4.208
Escenari "de gratuïtat real" Distribució de cobertura del cost de la plaça	2.907.465	6.578

FUNDACIÓ BOFILL

Què rebrien els centres educatius amb una fórmula d'equitat?

Centre C

Centre públic
Primària
Complexitat mitjana/baixa
430 alumnes
18 unitats
36 NESE
53 baix rendiment
Entorn no desafavorit

	Import per centre (€)	Import per alumne (€)
Finançament públic actual (sense fórmula)	1.859.782	4.325
Escenari "conservador" Distribució del finançament actual	1.516.469	3.527
Escenari "de garanties" Distribució ampliada del finançament actual	1.809.542	4.208
Escenari "de gratuïtat real" Distribució de cobertura del cost de la plaça	2.113.740	4.916

FUNDACIÓ BOFILL

Quant costaria aplicar la fórmula de l'equitat?

Escenari "de gratuïtat" = 5.918 M€ (+ 1.622 M€)

- **+ 38% respecte despesa actual en centres educatius**
- **Despesa educativa sobre PIB: del 3,6% al 4,3%, com la del conjunt de l'Estat**

Escenari "de garanties" = 4.940 M€ (+ 643 M€)

- **+ 15% respecte despesa actual en centres educatius**
- **Despesa educativa sobre PIB: del 3,6% al 3,9%**
- **Pressupost COVID i projecte pressupost DE**

FUNDACIÓ BOFILL

Desplegar el finançament per fórmula: debats de millora

La funció directiva de la fórmula: sentit i mecanismes

- Els models de FxF poden incorporar mecanismes que incentivin l'assoliment de determinats objectius de política educativa (**funció directiva**).
- Per exemple, **assignacions addicionals** per a aquells centres que es comprometin amb determinats objectius de millora de l'equitat:
  - ✓ La millora o actualització dels projectes educatius dels centres socialment menys sol·licitats.
  - ✓ La supressió o minoració de quotes, que suposen una barrera econòmica d'accés en determinats centres.
  - ✓ La promoció del treball integrat dels centres amb les entitats de l'entorn i les famílies.
  - ✓ La millora de resultats educatius (competències bàsiques, abandonament, absentisme, etc.).

FUNDACIÓ BOFILL

Desplegar el finançament per fórmula: debats de millora

Finançament per fórmula i altres instruments "compensatoris"

- El FxF d'equitat s'aplica al repartiment del gruix del pressupost que el Departament d'Educació destina als centres educatius, com a esquema de **repartiment estructural**.
- Planificar la posada en marxa d'un FxF d'equitat hauria de servir per revisar i rearticular el **mapa d'instruments per sobredotar** els centres i els entorns educatius més vulnerables, a nivell global i local.

  Ex. programes de beques i ajuts (escolars i extraescolars), recursos extraordinaris als centres en àmbits específics (digital, socioemocional, orientació, PMOE, etc.), o el "bonus" per alumne del Decret d'admissió.

FUNDACIÓ BOFILL

Desplegar el finançament per fórmula: debats de millora

Autonomia i rendició de comptes al voltant del FxF

- El FxF defineix els mecanismes d'assignació dels recursos, però no determina **com han d'arribar als centres i com utilitzar-los**. Aquesta qüestió depèn dels marges reals d'**autonomia** escolar i dels mecanismes de rendició de comptes que s'hi corresponguin.
- Oportunitat per **racionalitzar** els mecanismes de rendició de comptes financera i orientar-los d'acord amb objectius d'equitat.

FUNDACIÓ BOFILL

ACTE

FUNDACIÓ BOFILL

Educació per canviar-ho tot

Els beneficis d'un finançament per fórmula per als centres educatius i els seus alumnes

Xavier Chavarria

Professor de la UOC

Ex Inspector en cap a Barcelona Ciutat

Els beneficis d'un finançament per fórmula per als centres educatius i els seus alumnes:

- **Aplicació real del projecte educatiu.**
- **Coresponsabilització del centre educatiu.**

FUNDACIÓ BOFILL

Aplicació real del projecte educatiu:

- **Ajustament dels recursos a les necessitats** i expectatives de l'alumnat, a partir de dades descriptores del context.
- **Translació d'objectius prioritaris per al centre** educatiu en termes de financiació.
- Definició, per part del centre, d'una **proposta de programa de millora** amb una priorització de recursos i un **pla de suport** i seguiment per la seva implementació.
- **Fer visibles, de manera tangible, les polítiques educatives** que s'apliquen des del Departament d'Educació.
- **Desenvolupar l'autonomia del centre** en un marc equitatiu.

FUNDACIÓ BOFILL

Coresponsabilització del centre educatiu:

- **Participació de manera activa** en els sistemes d'assegurament de la qualitat: disposició actualitzada de dades i indicadors rellevants que reflecteixin el context, els processos i els resultats.

- **Promoció de l'avaluació interna** del centre.

- Promoció i participació en mecanismes de **retiment de comptes** social, professional i contractual.

FUNDACIÓ BOFILL

ACTE

FUNDACIÓ BOFILL
Educació per canviar-ho tot

Moltes gràcies!

FUNDACIÓ
BOFILL

Educació per canviar-ho tot